

ONAL INFOGRAPHIC

Ošetrovateľská péče u nemocného s jaterní cirhózou

Komplexní přehled pro studenty ošetrovatelství – anatomie, diagnostika, léčba a péče o pacienta

Co jsou játra a proč je potřebujeme?

Centrální laboratoř

Největší vnitřní orgán těla – zpracovává, filtruje a reguluje stovky látek denně

Detoxikace

Odbourává jedy, léky, alkohol a škodlivé metabolity z krve

Srážlivost a metabolismus

Produkce srážlivé faktory, žluč, bílkoviny a reguluje hladinu glukózy

Selhání jater

Při poruše funkce se celý organismus stává zranitelným a ohrožuje život

[dreamstime.com](https://www.dreamstime.com)

ID 368406565 © Curie Duprat

DEFINICE

Co je to jaterní cirhóza?

Jaterní cirhóza je **difuzní, nevratný proces**, při němž dochází k chronickému zánětu, odumírání jaterních buněk (nekróza) a jejich postupnému nahrazování **vazivovou tkání**.

Výsledkem je narušení vnitřní struktury orgánu – funkční tkáň je nahrazena neaktivními uzly, které nejsou schopny plnit životně důležité úkoly.

⚠ Jde o nevratné onemocnění vyžadující celoživotní péči a stabilizaci stavu.

Proč játra onemocní?

Etiologie jaterní cirhózy

Chronický abúzus alkoholu

Nejčastější příčina cirhózy v České republice. Toxické působení etanolu poškozuje jaterní buňky při dlouhodobém nadměrném užívání.

Virové hepatitidy B a C

Chronický zánět způsobený viry hepatitidy vede k progresivní fibróze a cirhóze, pokud není včas léčen.

Toxické vlivy

Dlouhodobé užívání hepatotoxických léků nebo expozice průmyslovým jedům může způsobit poškození jaterní tkáně.

Metabolické vady

Wilsonova choroba (ukládání mědi), hemochromatóza (ukládání železa) nebo nealkoholová steatohepatitida (NASH).

Jak poznáme cirhózu?

Příznaky podle fáze onemocnění

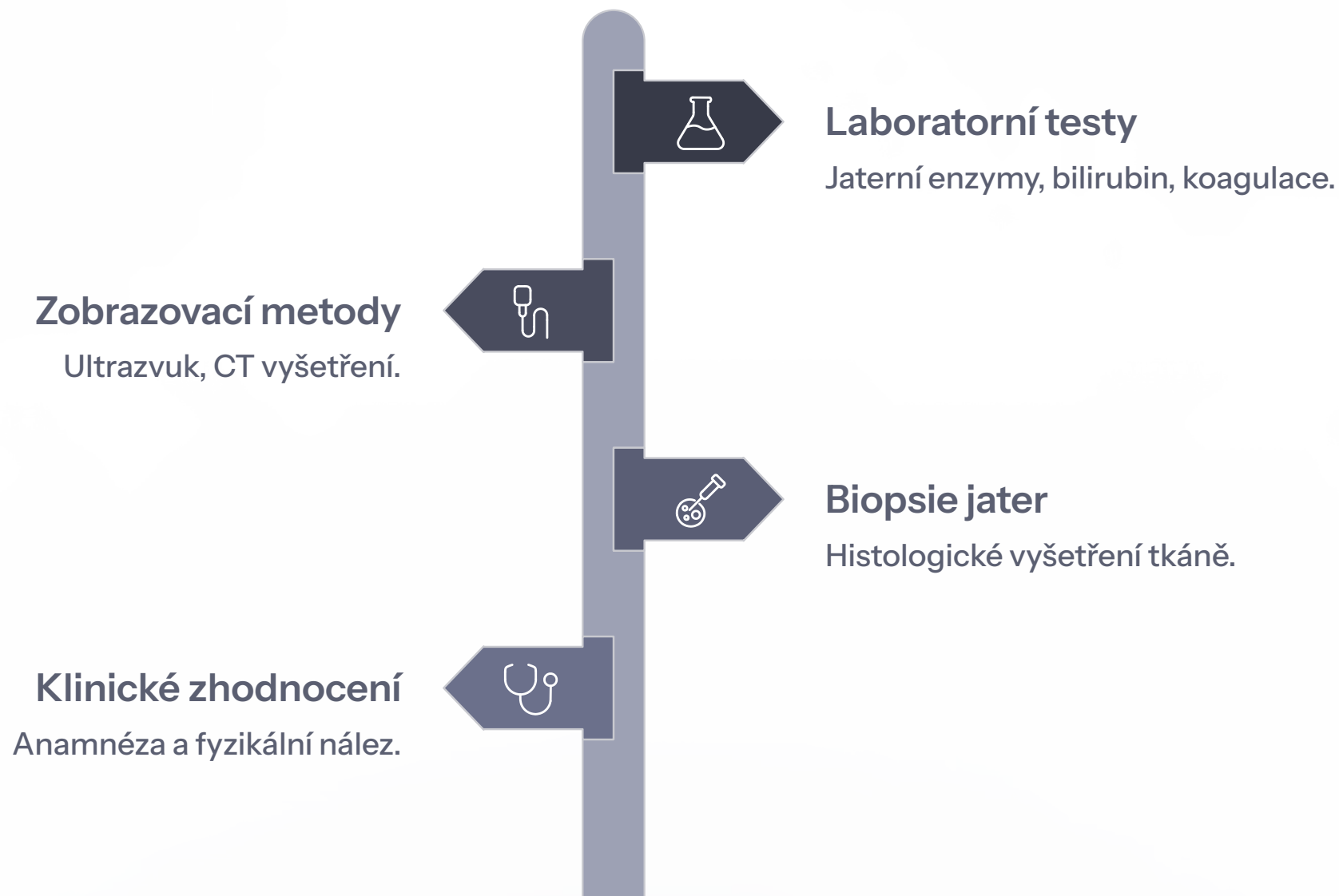
Kompenzovaná fáze

- Chronická únava a slabost
- Nechutenství, hubnutí
- Tupá bolest v pravém podžebří
- Meteorismus, nauzea

Dekompenzovaná fáze

- **Ascites** – hromadění tekutiny v břiše
- **Ikterus** – žloutenka (žluté zbarvení kůže a bělma)
- **Pavoučkové névy** – rozšířené cévy na kůži
- Poruchy spánku, psychické změny

Jak lékaři stanoví diagnózu?

Diagnóza se stanoví kombinací laboratorních nálezů, zobrazovacích metod a klinického obrazu. **Zlatým standardem** pro určení stupně poškození zůstává histologické vyšetření biopsie jater.

Komplikace: Když stav graduje

Portální hypertenze

Zvýšený tlak v portálním řečišti způsobuje rozšiřování kolaterálních žil a přesun tekutiny do tkání.

Jícnové varixy

Rozšířené žíly v jícnu s vysokým rizikem **masivního krvácení** – závažná a život ohrožující komplikace.

Jaterní encefalopatie

Nahromadění toxinů (amoniaku) v krvi způsobuje zmatenost, poruchy vědomí až jaterní kóma.

Ascites

Tekutina v dutině břišní omezuje dýchání, způsobuje diskomfort a zvyšuje riziko infekce (SBP).

Léčba a stabilizace

- **Režimová opatření**

Přísná abstinence alkoholu, klidový režim, omezení fyzické zátěže

- **Dietoterapie**

Jaterní dieta, úprava příjmu bílkovin, dostatečný kalorický příjem

- **Farmakoterapie**

Diuretika (ascites), hepatoprotektiva, laktulose (encefalopatie), vitamíny

- **Transplantace jater**

Radikální řešení u pokročilé cirhózy – jediná možnost úplného vyléčení

Ošetrovatelská péče v praxi

Monitoring

Denní vážení, měření obvodu břicha, sledování TK, pulzu, teploty a bilance tekutin

Hygienická péče

Pomoc dle míry soběstačnosti, prevence dekubitů, péče o kůži se sklonem ke svědění

Výživa a hydratace

Kontrola příjmu tekutin, podpora dostatečné výživy, prevence malnutrice a zácpy

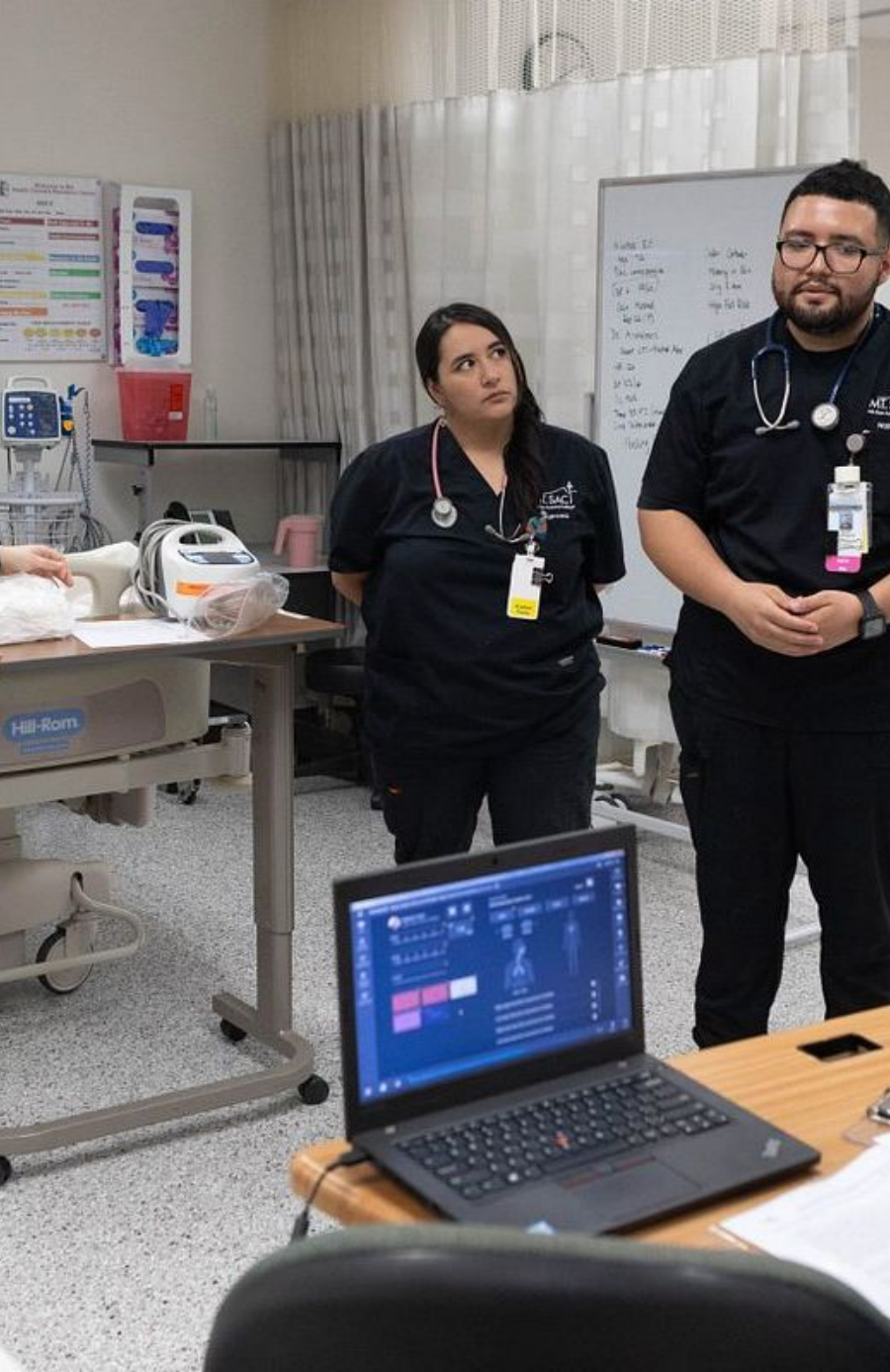
Psychosociální podpora

Trpělivá komunikace, zapojení rodiny, podpora spolupráce a motivace pacienta

Bezpečnost

Prevence pádů a poranění s ohledem na poruchy koagulace – riziko krvácení

Edukace pacienta a rodiny

Co musí pacient vědět

- **Absolutní abstinence** alkoholu – základ stabilizace
- Pravidelné lékařské kontroly a laboratorní odběry
- Důsledné užívání předepsaných léků
- Rozpoznání příznaků zhoršení (nárůst hmotnosti, zmatenost)

Úprava životního stylu

- Dodržování jaterní diety, omezení soli
- Prevence infekcí – očkování, hygiena
- Vyhýbání se hepatotoxickým lékům a látkám
- Psychická podpora a zapojení rodiny do péče

☐ Správná edukace je klíčem k oddálení komplikací a zvýšení kvality života.

Shrnutí: Komplexní péče o pacienta

Léčba a stabilizace

Farmakoterapie, dieta, abstinence

Ošetrovatelská péče

Monitoring, bezpečnost, hygiena

Edukace a prevence

Informovanost, životní styl, rodina

Úspěšná péče o pacienta s jaterní cirhózou vyžaduje **mezioborovou spolupráci** – lékaře, sestry, nutričního terapeuta i sociálního pracovníka. Klíčem je individuální přístup, trpělivost a důsledná edukace.

Děkuji za pozornost

Ošetrovatelská péče u nemocného s jaterní cirhózou

Pamatujte

Cirhóza je nevratná, ale správnou péčí lze výrazně zpomalit její progresi

Spolupráce

Pacient, rodina a zdravotnický tým tvoří základ úspěšné léčby

Kvalita života

Cílem péče je maximální kvalita života pacienta při minimalizaci komplikací

